

Literatura hebrea y general
Según el Programa de Reforma para el
Aprendizaje Significativo
Para nuevos inmigrantes
Para escuelas religiosas

ספרות עברית וכללית
על פי תכנית הרפורמה ללמידה משמעותית
לעולים חדשים
לבתי ספר דתיים

Instrucciones para el examen

א. Duración del examen: una hora y media.

ב. Estructura del cuestionario y clave de la evaluación:

Este cuestionario consta de dos partes.

Primera parte – Prosa narrativa (Relato de los Sabios
[מעשה חכמים], cuento corto) drama y monodrama

— (2x30) — 60 puntos

Segunda parte – Poesía (Pyut, poesía medieval, la
poesía hebrea del siglo 20)

— (2x20) — 40 puntos

Total — 100 puntos

ג. Material auxiliar autorizado:

(1) Una lista impresa de las obras literarias estudiadas
en clase.

(2) Un diccionario hebreo - lengua extranjera / lengua
extranjera - hebreo, a elección del alumno.

ד. Instrucciones especiales:

(1) Es obligatorio incorporar la lista impresa de las obras
literarias estudiadas en clase al cuadernillo de examen.

(2) No emplees ejemplos extraídos de una misma obra
literaria en respuestas distintas.

Escribe solamente en el cuadernillo del examen, en páginas

separadas, todo lo que desees escribir como borrador (títulos, cálculos, etc). Escribe la palabra "טייטה" al inicio de cada página de borrador. Toda anotación realizada en hojas que no pertenezcan al cuadernillo del examen, puede causar la anulación del mismo.

¡Buena suerte!

בהצלחה!

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה:

בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון — סיפורת (מעשה חכמים, סיפור קצר)
דרמה ומונודרמה

(2x30) — 60 נקודות

פרק שני — שירה (פיוט ושירת ימי הביניים,
השירה העברית במאה ה-20)

(2x20) — 40 נקודות

ס"כ — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש:

(1) רשימה מודפסת של היצירות שנלמדו
בכיתה.

(2) מילון לועזי-עברי / עברי-לועזי, לפי בחירת התלמיד.

ד. הוראות מיוחדות:

(1) חובה לצרף למחברת הבחינה את

הרשימה המודפסת של היצירות שנלמדו בכיתה.

(2) אין להדגים בתשובות שונות על פי אותה יצירה.

Preguntas

Primera parte —Prosa narrativa

(Relato de los Sabios [מעשה חכמים], cuento corto), drama y monodrama
(60 puntos)

Responde a dos de las preguntas 1-12 (cada pregunta – 30 puntos; total – 60 puntos).

Relato de los Sabios

1. Léelo, y responde a la pregunta que está a continuación.

בתו של רבי עקיבא והנחש

לְרַבִּי עֲקִיבָא הָיְתָה בֵּת.
אָמְרוּ לוֹ הַכְּלָדִים: ¹אוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁנִּכְנְסָה לְבֵית הַחֶפֶה,
מִכֵּשׁ אוֹתָהּ נָחֵשׁ, וְהָיָה מָתָה.
הָיָה דוֹאֵג עַל הַדָּבָר הַרְבֵּה.
אוֹתוֹ הַיּוֹם, נָטְלָה הַמִּכְבָּנָה, ²נִעְצָה אוֹתָהּ בַּסֶּדֶק,
קָרָה שְׂיִשְׁבָּה [שֶׁנִּנְעָצָה] בְּעֵינֶיָה שֶׁל נָחֵשׁ.
בִּבְקָר, כְּשֶׁנָּטְלָה אוֹתָהּ, נִסְרָךְ וּבָא הַנָּחֵשׁ אַחֲרֶיהָ.
אָמַר לָהּ אֲבִיהָ: מָה עָשִׂיתָ?
אָמְרָה לוֹ: בְּעָרְבָא בָּא עָנִי, קָרָא בְּפִתָּח, וְהָיוּ טְרוּדִים כָּל הָעוֹלָם בְּסַעֲדָהּ,
וְאֵין שׁוֹמֵעֵי לוֹ.
קָמְתִי, נָטַלְתִּי אֶת מִנְתִּי שֶׁנִּתְתָּם לִי, וּנְתַתִּיהָ לוֹ.
אָמַר לָהּ: מִצּוֹה עָשִׂיתָ.
יָצָא רַבִּי עֲקִיבָא וְדַרְשׁ: "וּצִדְקָה תַצִּיל מָמוֹת" (משלי י, ב).
וְלֹא מִמִּיתָה מְשֻׁנָּה, אֲלֵא מִמִּיתָה עֲצֻמָּה.

1 הכלדיים — הרואים בכוכבים (אסטרולוגים).

2 מכבנה — סיכה להידוק הבגד או השיער.

En el Relato de los Sabios se dice de Rabi Akiva que después de escuchar la predicción de los caldeos "היה דואג על הדבר הרבה". ¿Qué es posible aprender del personaje Rabi Akiva a partir de esta reacción? Explica y ejemplifica qué relación hay entre la reacción de Rabi Akiva y la enseñanza del Relato de los Sabios.

Presta atención: No emplees ejemplos extraídos de una misma obra literaria en respuestas distintas.

Cuento corto

2. בינורו של רוטשילד / אנטון צ'כוב

Explica el título del cuento. En tu respuesta escribe acerca de la importancia del violín en la vida de Bronce, y de la relación que se ha establecido entre Rothschild y Bronce.

3. יגון / אנטון צ'כוב

En el cuento "יגון" (Tristeza) se describe el derrumbe de las relaciones entre la gente de la ciudad y Yona el cochero.

Explica y ejemplifica esta afirmación.

4. בינורו של רוטשילד / אנטון צ'כוב או יגון / אנטון צ'כוב או סיפור קצר אחר

u otro cuento corto

Describe las dificultades con las que se enfrenta el personaje central del cuento corto que has estudiado y explica si este personaje consigue superar las dificultades o no.

Drama

5. בעלת הארמון / לאה גולדברג

El conflicto del personaje central de la obra se resalta por medio de los personajes secundarios Dora y Zabrodsky.

Explica y ejemplifica esta afirmación.

6. ילדי הצל / בן-ציון תומר

La sombra es un motivo central en la obra.

Explica el significado de este motivo en la obra. En tu respuesta, escribe sobre el título de la obra y sobre sus dos personajes principales.

7. אנטיגונה / סופוקלס

Explica cómo la hybris del héroe trágico o de la heroína trágica en la obra pone en marcha la trama de "אנטיגונה".

Ejemplifica tu respuesta.

8. בית בובות/ הנריק איבסן

Lee el fragmento que te presentamos y responde a la pregunta que está a continuación.

Krogstad: Reclamaré que se me devuelva mi carta.

Linda: No, no.

Krogstad: Sí, por supuesto; [...] le exigiré que me devuelva la carta [...] le diré que se trata solamente de algo relativo a mi despido... y que él no debe leerla.

Linda: No, Nils, no reclames la devolución de la carta.

Cada uno de estos hablantes en el fragmento tiene una actitud diferente respecto de decir la verdad.

Señala cuál es la actitud de cada uno de ellos, y escribe a favor de cuál de las actitudes de los hablantes estás tú. Fundamenta tu respuesta.

9. אויב העם/ הנריק איבסן

El título de la obra refleja el tema del que trata y caracteriza a sus personajes centrales.

Explica y ejemplifica esta afirmación. Fundamenta tu respuesta sobre la base de la trama de la obra, y sobre dos de sus personajes.

10. ביקור הגברת הזקנה/ פרידריך דירמנט

Responde a los dos apartados א-ב.

א. La visita de la vieja dama revela el verdadero rostro de la sociedad de Güllen.

Explica y ejemplifica esta afirmación. En tu respuesta escribe sobre dos de los personajes de la obra. (20 puntos)

ב. En tu opinión, ¿lo que ocurrió en la sociedad de Güllen podría ocurrir en la sociedad del Israel de hoy?

Explica y ejemplifica esta afirmación basándote en la trama de la obra.
(10 puntos)

Monodrama

11. לרקוד עם אבא / איציק ויינגרטן

Responde a los dos apartados א-ב.

- א. El vínculo entre el padre y el hijo se caracteriza, por un lado, por la voluntad del padre de proteger a su hijo, y por el otro, por la de educarlo para la independencia.

Explica esta afirmación y justifícala con dos ejemplos extraídos de la obra (un ejemplo de la voluntad del padre de proteger a su hijo, y otro de su voluntad de educarlo para la independencia). (18 puntos)

- ב. En tu opinión, ¿al final de la obra el hijo es una persona independiente o una persona que depende de su entorno?

Explica y ejemplifica tu respuesta. (12 puntos)

12. אחת זקנה / נאוה סמל

Te presentamos las palabras que le dice Jana [חנה] a los alumnos de la clase. Léelas y responde a los dos apartados א-ב que están a continuación.

התחלפו התפקידים. סוף סוף ילד יכול להגיד להוריו מה לעשות [...] מתי מישוהו שאל אותי אם באמת

טוב לי?

- א. ¿De qué manera la inversión de roles entre los padres y los hijos se pone de manifiesto en el monodrama? Explica y ejemplifica tu respuesta. (20 puntos)

- ב. En tu opinión, ¿esta situación de inversión de roles cambia hacia el final del monodrama? Explica y ejemplifica tu respuesta. (10 puntos)

Segunda Parte — Poesía

(Pyut, poesía medieval, la poesía hebrea del siglo 20) (40 puntos)

Responde a dos de las preguntas 13 – 19 (cada pregunta – 20 puntos; en total –40 puntos).

Pyut [פיוט]

13. Lee el siguiente Pyut, y responde a la pregunta que está a continuación.

אל נורא עליה / ר' משה אבן עזרא

אל נורא עליה. אל נורא עליה.
המציא לנו מחילה. בשעת הנעילה:

מתי מספר קרואים. לך עין נושאים. זכר צדקת אביהם. וחדש את ימיהם.
ומסלדים בחילה. בשעת הנעילה: כקדם ותחלה. בשעת הנעילה:

שופכים לך נפשם. מחה פשעם וכחשם. קרא נא שנת רצון. והשב שארית הצאן.
והמציאם מחילה. בשעת הנעילה: לאהליבה ואהלה. בשעת הנעילה:

היה להם לסתרה. וחלצם ממארה. תזכו לשנים רבות. הבנים והאבות.
ותתמם להוד ולגילה. בשעת הנעילה: בדיצה ובצהלה. בשעת הנעילה:

חון אותם ורחם. וכל לוחץ ולוחם. מיכאל שר ישראל. אליהו וגבריאל.
עשה בהם פלילה. בשעת הנעילה: בשורו נא הגאלה. בשעת הנעילה:

¿Cuál es el propósito de este Pyut? Explica tu respuesta y fundaméntala con dos ejemplos tomados del Pyut.

Poesía medieval

14. Lee el siguiente poema, y responde a los dos apartados א-ב que están a continuación.

יִדְעַתִּנִּי בְּטָרֶם תִּצְרֹנִי / ר' יהודה הלוי

יִדְעַתִּנִּי בְּטָרֶם תִּצְרֹנִי, / וְכָל עוֹד רוֹחֵךְ בִּי – תִּצְרֹנִי.
הֵיטֵשׁ לִי מַעֲמָד, אִם תִּהְדָּפְנִי, / וְאִם לִי מַהֲלָךְ, אִם תַּעֲצֹרֵנִי?
וְמָה אִמְרָ? – וּמַחֲשָׁבִי בְיָדְךָ! / וְמָה אוֹכֵל עֲשֵׂה עַד תַּעֲזֹרֵנִי?
דְּרֻשְׁתִּיךָ בְּעֵת רָצוֹן – עֲנֵנִי / וְכִצְנָה רָצוֹנְךָ תַּעֲטֹרֵנִי,
הַקִּימֵנִי לְשַׁחַר אֶת דְּבִירְךָ / וְאֶת שְׁמֶךָ לְכָרֶךְ עוֹרְרֵנִי!

- א. Interpreta la metáfora del poema, y explica cómo contribuye a expresar la fe en Dios del hablante lírico. (10 puntos)
- ב. Elige un recurso artístico adicional del poema que contribuya a expresar la fe en Dios del hablante lírico. (10 puntos)

15. Lee el siguiente poema, y responde a la pregunta que está a continuación.

רֵאָה שְׁמֶשׁ / ר' שלמה אבן-גבירול

רֵאָה שְׁמֶשׁ לַעֲת עָרַב אֲדָמָה / כָּאֱלוֹ לְבִשָּׁה תוֹלַע לְמִכְסָּה,
תִּפְשֹׁט פָּאֲתֵי צִפּוֹן וַיִּמִּין / וְרוּחַ יָם בְּאַרְגָּמָן תִּכְסָּה,
וְאַרְץ – עֲזָבָה אוֹתָהּ עֲרָמָה / בְּצֵל הַלֵּילָה תִּלֵּין וְתִחְסָה,
וְהַשֶּׁחַק אֲזִי קָדָר, כָּאֱלוֹ / בְּשִׁק עַל מוֹת יְקוֹתִיאל מְכָסָה.

La descripción del ocaso en el poema refleja la relación entre la naturaleza, la vida del hombre y su muerte.

Explica y ejemplifica esta afirmación.

La poesía hebrea del siglo 20

Eretz Israel y Jerusalén

16. Lee el siguiente poema, y responde a la pregunta que está a continuación.

גלות / בלפור חקק

סָבִי הָיוּ לוֹ בְּגָדֵי כְהֵנָה שְׁקוּפִים	סָבֵא שְׁלִי מֶלֶךְ עֲצוּב.
וְרִקְמָה לוֹ אִמּוֹ בְּדֶשׁ הַכְּתָנֹת	נוֹלַד בְּבְגָדֵי מָשִׁי וְרִקְמָה, בְּגָדֵי חֲמוּדוֹת.
הַתְּכָלָה פְּסִי זָהָב יָפִים	וְכִאֲשֶׁר גָּלָה אֶל אֶרֶץ
וְחִקְקָה לוֹ אֶת שְׁמוֹ בְּעֵנָג	נִשְׁחַתּוּ בְּגָדָיו, נִשְׁחַת הָיָדָיו.
בְּאוֹתִיּוֹת שֶׁל כֶּסֶף, אֹר מְזֻקָּק.	רַק בְּמוֹתוֹ הִלְבִּישׁוּהוּ תְּכָרִיף כְּעֶטְרֹת
סָבֵא שְׁלִי. מוֹרֵד בֶּן רֶפְאֵל חֶקֶק.	טְלִית שְׁקֵבֵל מֵאֲבִיו טְלִית יְרֻשָּׁה
	חִקְקָה תְּכֵלֶת אוֹתִיּוֹת שֶׁל קֶדֶשׁ.
וְעֵלָה סָבִי כְּאַבְרָהָם מֵאוֹר	
מֵאוֹתָהּ אֶרֶץ עַל פִּי אוֹתוֹ דְּבוּר.	וְלֵארוֹךְ הַטְּלִית דְּמִיתִי לְרֵאוֹת
עֵלָה עֵלָה אֶל אוֹתָהּ אֲדַמַּת מוֹלָדָת	פְּסִי זָהָב יָפִים. אֹר מְזֻקָּק.
וְלֹא הָיְתָה	סָבֵא שְׁלִי. מוֹרֵד בֶּן רֶפְאֵל חֶקֶק.
לוֹ עוֹד הַכְּתָנֹת הַנִּחְמָצֹת.	
וְאַבְדָּה לוֹ שְׁרָרְתּוֹ	
וְאַבְל נִגְהָ פָּנָיו	
וְנִשְׁחַת הַכֶּסֶף	
וְנִשְׁחַט הַזָּהָב.	
וּבְשׁוּקִים רַכַּל סָבִי מָכַר אֶת אוֹצְרוֹתָיו	
בְּגָדִים בָּלִים, מְרַכֵּלֶת אֲכָזָב	
לְשׁוֹנוֹ כְּבִדָּה, נִבְיָא נִעְזָב.	

De acuerdo con el poema, describe la situación del abuelo en Eretz Israel, y explica cuál es la opinión del hablante lírico acerca de dicha situación.

Poemas a la sombra del Holocausto

17. Lee el siguiente poema, y responde a la pregunta que está a continuación.

טְרַקְטוֹרִים / רוני סומק

בית ראשון
הַבָּנִים שֶׁל דּוֹקְטוֹר מְנַגֵּל מוֹכְרִים טְרַקְטוֹרִים
בְּדֶרֶךְ שֶׁבִין מִיּוֹכֵן לְשִׁטוּטְגֵּרְט.
מִי שִׁיקְנָה אוֹתָם יַחֲרֹשׁ אֶת הָאֲדָמָה,
יִשְׁקָה עֵץ,
יַצְבֵּעַ בָּאֲדָם אֶת רַעֲפֵי הַבֵּית
וּבִפְסֵטִיבֵל הַבִּירָה יִרְאֶה אֵיךְ תִּזְמֹרֶת הַמִּסְבָּאָה
מַצָּבֶת עַל הָרַחֲבָה כְּחִילִי בְּדִיל בְּחֵלוֹן רֶאֱוֶה.

בית שני
בְּמִכּוֹן הַיָּפִי שֶׁל הַהִיסְטוֹרִיָה יוֹדְעִים לְסַרֵּק בְּלוֹרִית
אֶפְלוּ בְּשׁוּעָרָה שֶׁל
מִפְלָצָת.

Interpreta la segunda estrofa del poema, y explica la posición del poeta con respecto a Alemania.

18. Te presentamos el poema ב (que comienza con las palabras: ("נפרדנו כך") extraído de la recopilación de poemas: שירי אהב"ה, de Lea Goldberg. Léelo y responde a la pregunta que está a continuación.

ב

נפרדנו כך. היטב, היטב חרה לי.
הערפל בינינו כחומה.
זאת הטפה שעל ידי נותרה לי
טפת סגור ודאי היא, לא דמעה.

לדור הזה הבכי הוא כלמה,
הוא לא יבכה על אהבה גוססת.
ביום הדין ובלילות החסד
אדיש וגא הוא לא יוריד דמעה.

נפרדנו כך. הרחוב המה, המה.
דחפני איזה הלך, ומנגד
הערפל תלוי כהינומה.

מאין בלבי חדרה חוגגת?
אולי, בכל זאת, זו הייתה דמעה.

Explica cómo las descripciones del entorno natural y del paisaje en el poema reflejan los sentimientos de la hablante lírica. Extrae del poema dos ejemplos de apoyo a tu respuesta.

El hombre y su identidad

19. Lee el siguiente poema, y responde a la pregunta que está a continuación.

דברי רקע ראשוניים / ארז ביטון

בית ראשון
אָמִי אָמִי
מִכְפָּר הַשִּׁיחִים הַיְרָקִים בְּיָרֵק אַחֵר.
מִזֶּן הַצִּפּוּרִים הַמַּחֲלִיבוֹת חֶלֶב מִתּוֹק מִכָּל מִתּוֹק,
מַעֲרֵשׁ זְמִירֵי אֶלֶף לַיְלָה וְעוֹד לַיְלָה.

בית שני
אָמִי אָמִי
שֶׁהֲרִיקָה רַעוֹת
בְּאַצְבָּעוֹת צָרְדוֹת
בְּהִלָּקְאוֹת חֲזָה
וּבְנֶשֶׁם כָּל הָאֻמָּהוֹת.

בית שלישי
אָבִי אָבִי
אֲשֶׁר עֶסֶק בְּעוֹלָמוֹת
אֲשֶׁר קָדַשׁ שִׁבְתוֹת בְּעֶרְאֵק נָקִי
אֲשֶׁר הָיָה בָּקִי מֵאִין כְּמוֹהוּ
בְּהִלְכוֹת בֵּית כְּנֻסָּת.

בית רביעי
אָנִי אָנִי
שֶׁהֲרַחֲקֵתִי עֲצָמִי
הֲרַחֲקֵתִי אֶל תּוֹךְ לִבִּי
שֶׁכְּשֶׁהִכֵּל הָיוּ יְשָׁנִים
הָיִיתִי מִשָּׁנָה
הֲרַחֲקֵתִי אֶל תּוֹךְ לִבִּי
מִסּוֹת קִטְנוֹת שֶׁל בֶּן
בִּיהוּדִית

La raíz hebrea **ק-ר-ח** se repite en el poema cuatro veces.

Explica dos de los contextos en los que dicha raíz aparece, y escribe qué es posible aprender a partir de ellos acerca de la identidad de hablante lírico.

¡Buena suerte!

Los derechos de autor están reservados al Estado de Israel.
Está prohibida su copia o difusión, salvo autorización expresa del
Ministerio de Educación.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך